Nagyvárad, 1907. XIII. évfolyam 286. szám. Vasárnap, december 15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 14.

Az urna elé!

A mai szavazás fontosabb talán minden eddigi városatyaválasztásnál.

Mutatják az előkészületek, minden városrészben a feltörekvő erőknek annyi hulláma verődik össze, hogy lehetetlen előre eldönteni, melyik magaslik ki legjobban?

Egyet kivánunk mindnyájan minden esetre: akárki győz, olyan győzzön, a kivel nyer a közérdek.

Legyen ott a városházán az aggkor bölcsesége és a fiatalság tettereje, az iparos és a tudós, a pap és a kereskedő, a kisember épp ugy, mint a vagyon képviselője. Legyenek ott mindazok, a kiket a közérdek iránti buzgalom vezet oda, a kik a közért dolgozni készek mindenkor, a kiket becsülünk, a kik bizalmunk által kisérve foglalnak állást minden közügyben s a kik szavának igy sulya is lesz: a polgárság nevében beszélnek.

Nincs tehát a helye ott senkinek, a kit akár egyéni stréberség, akár klikkbuzgóság akar beszoritani a törvényhatóságba. Az odavalók legyenek bent mind, a hivatlanul befelé akarózók csak maradjanak mind kivül, a hol tágasabb.

Ezt azonban csak egy módon lehet elérnünk: ha a választásnál megjelenünk mindnyájan s leszavazunk lelkiismeretes meggyőződésünk szerint.

A szavazás nemcsak jog, hanem talán még inkább kötelesség.

Gyakran hallani efféle kijelentéseket: Mit bánom én, akárkit választanak meg! Én nem politizálok! Én nem szoktam szavazni . . stb.

A közönynek akkora foka ez, hogy a lustaság még csak enyhitő körülményül sem hozható fel az elitélésénél; mert az elitélés bekövetkezhetik rögtön a választás után, ha hallja az ember az előbbi csöndes vonakodót pattogni:

— Micsoda választás! Az ember igazán szégyenli, megbotránkozik a mai idők romlottságán! Hova jutunk, mivé leszünk . . .

Pedig dehogy is romlottak az idők! Csak az emberek egy része lustult el hallatlanul s enged a nyakára nőni mozgékony strébereket. Az oroszlán hátán addig táncolnak a majmok, mig szépecskén megkötözik s azontul a félelmes állat királyi táncot visz, a hogy nekik tetszik.

Ilyen majmoktól megkötözött oroszlán mordulása hangzott végig a városon akkor, mikor nemrég közintézményeknel is mellőzték e város gyermekeit. Szidták az intézőket, mint a bokrot — pedig nem ők a hibások, hanem azok, akik annak idején rájuk szavaztak, akik hatalmat adtak kezükbe. Nem kell annak adni a hatalmat, aki visszaél vele.

Most rajtunk áll, kit küldünk a törvényhatósági bizottságba. Tőlünk függ, a lelkiismeret vagy az önző stréberkedés és klikkszellem fog e fölöttünk uralkodni. Kezünkben a hatalom, kezünkben egy napra három esztendőből — tessék élni a hatalommal.

Ne legyen gondolkozó polgár, a ki le ne szavazna. Más országban törvény teszi kötelezővé a szavazást; legutóbb Ausztria iktatta törvénybe a kötelező szavazást és nem bánta meg. Lehet a mai közöny mellett esetleg el fog következni nálunk is a kényszerüség, hogy a polgárokat törvény erejével szoritják jogaik gyakorlatára. Ne várjunk erre! Tegye törvénnyé a szavazást lelkiismeretünk!

Ne induljunk jelszavak után. Sokan vannak, a kik a maguk lábán mennek ugyan a szavazó terembe, de a szavazásnál nem tudnak a maguk lábán járni. Járszalag kell nekik: kölcsönkért jelszavak, beszajkózott mondások, a melyekre többet adnak, mint saját legjobb meggyőződésükre. Ezek a habozók, könnyen megingathatók vessenek számot komolyan magukkal, nézzenek körül az özönével röpködő cédulákon szereplő nevek közt s csak arra a polgártársukra szavazzanak, a kiről tudják, hogy a közügyek iránt érdeklődő, a közügyekben jártas, a közügyekért lelkesülő, a közügyekért áldozni kész polgár.

Ez a polgár ne legyen más, mint a ki a közügyek iránt érdeklődő, a közügyekben jártas, a közügyekért lelkesülő, a közügyekért áldozni kész polgár.

Ez a polgár ne legyen más, mint a ki a közügyek iránt érdeklődő, a közügyekben jártas, a közügyekért lelkesülő, a közügyekért áldozni kész polgár.

„TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

A kereszt.

Irta Tarczai György.

István püspök az egri vár lakótornyának egyik emeleti ablakfülkéjében beszélgetett legkedvesebb papjai egyikével. A szoba küszöbén fölhangzó koppanásra mindketten elhallgattak.

— Dicsértessék az Ur — hangzott az ajtó felől s egy porlepte szerzetes lépett be rajta a bencések köntösében.

— Lépj közelebb, ha igaz szándékkal jöttél — felelte a püspök s csak amidőn a szoba homályából egész mivoltában kibontakozott az idegen alakja, felelt köszöntésére.

— Krakó tisztelendő püspöke küldött ide — folytatta a jövevény az őszhaju főpap biztatására. A Tatur-hegy környékén lakó magyarok papja meghalt s ő azt üzeni neked, tisztelendő atyám, hogy többé nem küldhet közéjük lengyel földről lelkipásztort.

István püspök tétován mered a beszélőre, majd Farkas atyára nézett, akivel az imént a legelőről visszaterelt jószágot mustrálta az ablakon keresztül. A püspök tudta, hogy a magas hegyek alján erős magyar had őrzi a gyepüt, de hogy emberei már keresztények, erről most hallott először. Az ország széleit mindenfelé a magyarság legnyakasabb része szállotta meg, amely hallani sem akart idegen papról. Magyar pap pedig még István király halála után is vajmi gyéren akadt. S ezeknek az ország belsejében is elég bajuk volt a régi pogány hit szanaszéjjel bujdosó hamis prófétáival, akik minduntalan egész nemzetségeket tántoritottak el a szent kereszttől.

— És miért veszi le kezét tisztelendő atyámfia az Urban a papjai által megtéritett magyarokról? — kérdezte aggodalmasan István püspök.

— Neki is kevés a papja — hangzott a felelet. — S ő fél, hogy akit oda küld, Gellért püspök sorsára jut.

— És vajjon téged nem küldhetnélek oda? — kérdezte egyszerre fölélénkülve a főpap.

A jövevény megszólalt:

— Ugy lesz, tisztelendő atyám, amint parancsolod.

S másnap reggel István püspök legkedvesebb papjának nyakába akasztotta láncon csüngő aranyozott érckeresztjét

— Ha igazán keresztények — mondta még — és te üzenetet küldesz, magam is fölkerekedem a nagy hegyek alá s megnézem ismeretlen báránykáimat.

Ezzel megáldotta a messze földre, ismeretlen veszedelmek közé távozót s Farkas atya a lakótorony tövében várakozó görög kalmárok szekerére ült, akik Ujvárig vitték el. Itt a megyeispán fegyveres jobbágyakat rendelt melléje. Ezek kisérték a szép erdő irtatlan rengetegén át.

Az egetverő hegyet, amelynek széditően magas ormai után igazodott, most egészen elzárta szeme elől a gázló végében terpeszkedő domb s Farkas atya nem tudta jobbra, vagy balra forduljon-e. Tétován állott egy ideig, majd eszébe jutott, hogy reggel óta semmit sem evett. L telepedett a folyó bokrokkal telenőtt partjára és kibontván tarisznyáját, csöndesen falatozni

Kenyeres és Engländer divatáruháza Nagyvárad
Szent László-tér 1. szám. Villamos megállóhely.
Karácsonyi elárusitás folyamatban van, minden bevásárlás nagy megtakarítással jár, mert az árak igen szolidak s olcsók.
Menyasszonyi kelengyék. Tricot áruk. Szövetek és szőrmék mélyen leszállitott árakban.

nak, a kikre aztán büszkék is lehetnek.

Ugy maradjon otthon a kényeskedő, hogy esetleg az ő nemtörődömsége három évre eldönti Nagyvárad törvényhatósági bizottságának szellemét. És azzal a tudattal, nagy lelkiismereti felelősséggel szavazzon mindenki, hogy arra az ő cédulájára egy város jövendő képét irta fel.

*

Politika és királyhüség. (Egy laikus elmélkedései a helyzetről.) Irta: Kovács András. E cimen, egy, politikai és irodalmi téren egészen ismeretlen nevü egyén, népies, de a népszerüséget egyáltalán nem kereső, sőt a mai népszerüségre vezető eszközöket is messze elkerülő modorban, annak a véleményének ad kifejezést, hogy a két nagy pártpolitikai alap: a 48-as és 67-es alap között ma már voltaképen nincs is különbség, — és ha mégis a két látszólag különböző alapon álló pártbelieket még az utóbbi években is, egymással szembe lehetett állitani, ez csak azért volt lehető, mert a nagy közönség maga nem foglalkozott eléggé a politikai kérdések lényegével, — és hangzatos jelszavak után indulva lehetővé tette, hogy a pártpolitika tulnyomó részben személyes ambiciók kielégitésére szolgáló eszközzé sülyedjen.

A kivezető utat ebből a helyzetből abban véli feltalálni, hogy a mult küzdelmek alatt gyakran elhomályositott királyi tekintély fényének a nemzet, közös akarattal adja vissza ismét a régi tisztaságát és hozzáférhetetlenségét.

A könyv nehány rövid bevezető szó után 8 fejezetre oszlik. A fejezetek cime a következő:

Választópolgár és pártpolitika.

A becsületes nyilt szó a politikában.

Visszapillantás az 1896. évet megelőző időre.

A politikai állapotok után. 1896.

Az 1898., 1903. és 1904. évi obstrukciós kormánybuktatások és a király alkotmányos érzése ellen felhangzott vádak.

Az 1905. évi választás és az eredménynek okai.

A tisztviselők helyzete a pártpolitikai küzdelmekben és a hivatali eskü.

Az 1848. III. t.-c. és a királyi tekintély érinthetetlensége mint legerősebb alkotmánybiztositék és egyéb következtetések.

A könyv terjedelme 4 és fél iv. Ara 1 korona. Kapható minden könyvkereskedésben s a »Pallas« irod. és nyomd. részvénytársaság könyvkiadóhivatalában.

—

A bán Budapesten. Rakodczay Sándor horvát bán a jövő héten Budapestre jön, hogy Wekerle miniszterelnökkel a legutóbbi horvát eseményekről, valamint a Horvátországban ezután követendő magatartásáról és intézkedéseiről tárgyaljon.

—

Az ujságirók kérvényét a bizottság szerdán délután 5 órakor veszi tárgyalás alá s csütörtökön a *Ház* fogja tárgyalni. Ez lesz valószinüleg a karácsonyi szünet előtt a Ház utolsó ülése, mert pénteken már a delegáció tart ülést. Egy másik verzió szerint a Ház a delegációk tárgyalásai alatt is, mely csak két-három napig fog tartani, tart ülést egészen a karácsonyi ünnepekig.

A városatyaválasztás.

Ma zajlik le Nagyváradon a városatyák választása. A polgárság 31 törvényhatósági bizottsági tag helyét tölti be. A választási előkészületek olyan széles mederbe csaptak át, amilyenre az utóbbi időkből nem emlékezünk. Még tegnap is ujabb és ujabb nevek kerültek forgalomba, s a hivatalos jelöltekkel szemben egész tábora került felszinre a jelölteknek. Mindezek dacára remélhető, hogy egy néhány kivételével a függetlenségi párt hivatalos jelöltjei kerülnek ki győztesen. Arra azonban alig lehet számitani, hogy teljes egészében keresztül menjen, különösen Olasziban a hivatalos lista.

A párt vezető férfiai sem tartják, különösen itt szerencsésnek a jelölést. Ha néhány változás lesz is a választás eredménye, ennek csak személyes vonatkozása lehet, mert lényegileg a hivatalos listán kivüli jelöltek mindenike a függetlenségi párt elveit vallja.

Méltánytalanság és a véletlen okozták különben, hogy a Várad-Olaszi hivatalos lista olyan, amilyen.

Méltánytalanság volt, hogy mellőzték a hivatalos jelöltek közül *Palotay* László nagyprépostot, aki nem csak 30 éven át becsült, kiváló tagja volt a város törvényhatóságának, de — minden egyébtől eltekintve — mint volt 48-as honvédet, aki küzdött és sulyos sebet viselt a haza függetlenségéért, a pártnak nem lett volna szabad mellőzni.

Jól tudjuk, hogy milyen érveket használtak bizonyos oldalról, hogy városunk ezen derék, kiváló polgárát elejtsék. A többek között azzal is korteskedtek ellene, hogy az utóbbi időben nem jár fel állandóan a közgyülésre. De hát mit szólnának ezek az urak, ha majdan kihagynák *Fuchs* főrabbit a választásnál, azért, mert egyáltalán soha sem megy a közgyülésekre. Három évvel ezelőtt felmerült ez a kérdés s akkor tiltakoztak erősen a kihagyás ellen.

Véletlen okozta pedig azt, hogy Olasziban *Óváry* Lajos kimaradt a jelölésnél. Mert tudvalevő, hogy a választmány 11 tagja, éppen azok, akik Óváry érdekében deputációban jöttek, eltávoztak az értekezletről.

Ezek a dolgok nagyon is kihivták a kritikát. Ha ezek nem jönnek közbe, a réti elégedetleneken kivül, más ellenzéke aligha lett volna a függetlenségi hivatalos névsornak, mely különben sok körültekintéssel van összeállitva.

De hát most már meg van a baj, s ma megválik, hogy a polgárság kiket fogad el képviselőinek.

---

kezdett. Közben a folyó csillogó tükrét nézte, amelynek kristálytiszta vizében tarkapettyes halak cikkáztak ide s tova. Ugy elmélyedt a vizek fürge hadának nézésébe, hogy észre sem vette, mint roppant meg körülötte minduntalan egy-egy száraz galy. Csak amire ismét fölkelt, rezzent össze. Az egyik bokor sürüjéből villogó szempár meredt rá, mint két izzó parázs.

Farkas atya riadtan emelte a magasba botját s miközben azt nézte, merre menekülhetne, a vélt fenevadra is sujt, ha ez hirtelen meg nem szólal:

— Bácsi! — kiáltotta rá egy gyermekhang s nyomban erre kétfelé vált a bokor lombja s egy napbarnitotta ökölnyi gyermek lépett eléje.

Farkas atya röstelkedve ejtette el botját s megsimogatta a bátran melléje simuló kis fiu fejét.

— Ki fia vagy, kicsiny barátom? — kérdezte tőle mosolyogva s alig, hogy megmondta nevét a váratlan jövevény, uyomában egész raj apró fiu és leány bujt ki a bokrok mögül.

— Mit csináltok itt? — kérdé tőlük a pap s miközben köréje sereglenek, a legelsőnek elébe került fiu nagy bátran igy felel:

— Néztük, mint eszik. Azt hittük, hogy bácsi a Tópelyec. De hogy megijedt, mindjárt tudtuk, hogy ember, mint mi.

— Mi az a Tópelyec? — kérdé elszörnyüködve a pap.

— A vizben lakik! — feleli egy szöghaju leány. — A pásztorok sokat tudnak róla. Néha kijön a partra s behuzza a gyerekeket a vizbe, ha egyedül járkálnak erre.

— Babona! — mormogta Farkas atya, de eszébe sem jutott megbotránkoznia, mivel egész okosnak találta, hogy ezzel riasztják vissza a viz mellől a pajkos gyerekhadat.

— Hol laktok? — kérdezte aztán a gyerekektől s szinte elcsodálkozott, amire ezek jobbra mutattak s szeme előtt az apránként megkerült domb oldalában egész terjedelmében föltárult a falu, háta mögött Nagy-Őrrel, a négyszögletes földvárral.

Az egri püspök papja egészen elmélyedt a gyermekekkel való beszélgetésba s észre sem vette, mint bámulják meg a nagyok mindkét felől. Csak amire a vár közelébe ért, állott meg hirtelen. Az egyik ház tornácáról vén asszony rikácsoló hangja süvitett feléje. Gyermekét, vagy unokáját hivta.

— Gyere be, Meskó fiam, hátha garabonciás!

S a gyerekhad erre riadtan szanaszéjjel rebbent. Farkas atya háborogva meredt a boszorkányképü öregasszony felé, ám hang nem jött ki torkán.

Szive összeszorult. Fejében egymást kergették a gondolatok, miközben még mindig arról töprenkedett, amit a gyermekek szavaiból apránként kihámozott. Valamennyi többnyire lengyel, de keresztény nevet viselt. Azt azonban egyikük sem tudta, hogy mi a templom.

— Hol imádkoztok hát ünnepnap? — kérdezte tőlük, de a gyerekek azt is csak nagysokára értették meg, hogy mit tesz imádkozni.

— A Paprétjén — felelték egymás szavába vágva — a berekben, minden holdfordulatkor, amikor a nagy áldozat van.

— Csupa pogány kifejezés — vélte Farkas atya, de csak a vénasszony rikácsoló szavára ébredt annak tudatára, hogy a nép, amelyet a krakói püspök kereszténynek vél, voltaképpen pogány s rossz pap volt, akit megtérésükre vagy ezután közéjük küldött.

M. t. Hölgyek!

Karácsonyra **a PFAFF**

kellemes meglepetést szerezhetnek urak részére

czég különleges ujdonságaival.

Olasziban különben tegnap a már közölt öt listán kivül ujabbakról nincs tudomásunk. A mai nap azonban még hozhat meglepetéseket. A szabadelvüek listája ugy látszik ilyen meglepetésnek készül.

Várad-Ujvároson tegnap ujabb listát közöltek, amelyen *Justh* Károly, *Mercz* János *Sinka* László, *Bodnár* János és *Kesztyüs* János vannak felvéve.

Ujvároson valószinüleg változatlanul megy a hivatalos lista keresztül. De azért meglepetés itt sincs teljesen kizárva.

Váralja-Velencén erős lesz a küzdelem a függetlenségi és orth. párt között. Ez utóbbi piros cédulákat nyomatott, amelyeken a már közölt hét név van. Itt nagy eredmény lesz, ha két jelöltet be tud hozni a függetlenségi párt: Hankovits Ferencet és Marton Manót.

A választás beosztása.

A szavazást mind három városrészben reggel 9 órakor kezdik s délután 4 óráig lehet szavazatokat beadni s azután a szavazatokat összeszámolják. Óriási munka lesz ez s különösen Olasziban belenyulik az éjszakába.

Várad-Olasziban dr *Stocker* József mint elnök vezeti a választást. Mellette dr *Cseresnyés* Béla le z a jegyző s a szavazatokat *Sólyom* Gyula tb. irndatiszt veszi jegyzékbe; személyazonossági tanuk: *Novák* János adópénztári ellenőr és *Lőrinczy* Gyula tb. alkapitány. A választás a Tisza Kálmán-téri volt városháza épületében lesz.

Várad Ujvároson választási elnök: *Mezey* Mihály, jegyző *Juricskay* Barna aljegyző; irnok *Vadász* József, személyazonossági tanuk *Markovits* Sámuel alszámvevő és *Altnöder* Vince számtiszt. A választási helyiség s tüzoltó őrtanyában lesz.

Várad-Váralján elnök *Reismann* Mór, jegyző *Dayka* Endre tb aljegyző, irnok *Darabant* Ferenc irnok. Személyazonossági tanuk *Virányi* Győző nyug. közs. iskolai tanitó és *Novák* József számtiszt. A választás a sánc-utcai váraljai közs. fiu iskola épületében megy végbe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, dec. 14.

Elnök: Justh Gyula.

Interpellálni fognak: Artén Mihály az eladósodott közigazgatási tisztviselők, Nagy György a romániai határőröknek a magyar állam területére való fegyveres betörése, Visontai Soma a bécsi reichsrathban a magyar nemzet ellen intézett támadások ügyében. Interpellációk megtétele előtt Wekerle válaszol Bánffynak az önálló magyar nemzeti bank ügyében.

Elnök jelenti, hogy az Oszkár svéd király halála alkalmából a Ház által küldött kondoleálást Cavalli elnök a svéd országgyülés ügyvezető tanácsa nevében megköszönte.

Következik a

kvótajavaslat.

Bozóky Arpád: Ha a kvótaemelésnél nem az anyagi helyzet, hanem a békességben maradás a főszempont, akkor akár 10 százalékkal is fel lehet a kvótát emelni. A Széll—Körber miniszterelnökök kiegyezésénél ez a kiegyezés rosszabb, még sem jutott eszébe Széllnek, aki mögött pedig 67-es és nem 48-as többség állott, hogy a kvótát fölemelje. A vámszerződés sem éri meg a kvótaemelést. Az átmeneti kormány programmjában sem volt benn a kvótaemelés. A javaslatot nem fogadja el.

Lengyel Zoltán: A kormány a katonai létszámot fel fogják emelni s akkor a kvótaemelés igen lényeges lesz, már pedig erre a függetlenségi párt nem kapott választóitól mandátumot. A kvótaemelés hadisarc, egyenes bevallása annak, hogy Ausztriának adófizetői vagyunk.

Markos Gyula: Szállj le a harmadik emeletről!

Lengyel Zoltán felolvassa Markos Gyula egy régebbi versét, melyben Markos Kossuthot és a függetlenségi pártot támadja.

Elnök: A képviselő ur a Ház engedélyével olvasta fel a varset. Ha valaki itt valamit a Ház engedélyével felolvas, ezt csak ugy teheti, ha azzal azonositja magát. Ez a vers egy pártot, a függetlenségi pártot gyalázza, ezért a képviselő urat rendreutasitom.

Lengyel Zoltán: Magyarország történelme mutat példát a jobbágyság felszabaditásánál, hogy fizetett a szabadságért, de a kvótaemelés a szolgaság adója. 1917-ben még sulyosabb helyzetben lesz az ország s még kevésbbé lesz képes külföldi szerződéseit önállóan megkötni, mint most, 1927-ben nem lesz annyi vámhivatalnoknak, amennyi az önálló vámsorompónak szüksége lesz. Benyujtja mint saját határozati javaslatát Kossuth Ferencnek 1897-ben a függetlenségi párt nevében kvótatermelés ellen beadott határozati javaslatát s ajánlja azt most elfogadásra.

Markos Gyula: Amikor ezt a varset irta, a függetlenségi párt le akart szerelni. Barta, Ugron és mások is támadták akkor Kossuthot. A Supiliókkal paktáló Lengyel mért haragszik rá, mert ő azt kiáltotta közbe: Szálljon le a harmadik emeletről. Hát Lengyel Zoltán nem is a harmadik emeleten, de önteltségének csimboraszóján van. Maradjon is ott!

Lengyel Zoltán személyes kérdésben szólal fel. A horvátokkal való paktálás vádját visszautasitja. Ő Markos Gyulának a saját versét olvasta fel, Markos csak örülhet, ha ő azt terjeszti. Hogy ez hiéna-munka, annak sem ő, hanem Markos, a szerző az oka.

Magdics Péter horvátul beszél a javaslat ellen.

Titkos kivándorlási ügynök.

A soproni rendőrség leleplezése.

A kivándorlási ügynököknek egyik legveszedelmesebbiket sikerült most a soproni határrendőrségnek Biharmegyében lelepleznie. A

— Még a garabonciásban is hisznek — sóhajtott föl elkeseredve. — Engem is annak tartanak, holott papjuk volnék.

Farkas atyának eszébe sem jutott, hogy az olasz papok köntösében, aminőben ő járt, erre felé még nem fordult meg ember. Bő kámzsát viselt, efölött kerek, fekete, ujjatlan köpönyeget, amelyet a hideg szélben egészen vállai köré csavart. Fején széles karimáju kalap volt s a vénasszony kiabálására egymás után künn termő emberek is mindenféle szerzetnek vélték, csak papnak nem.

— A papotok vagyok, jó emberek! — kiáltotta feléjük, amint látta, mily bizalmatlanul kerülgették. — A püspök küldött hozzátok, mert hallotta, hogy régi papotok meghalt.

— Mi az a püspök? — hangzott föl itt is, ott is.

— A mi papunk nem volt csupasz képü — kiabálták mások körülötte s borotvált arcára mutattak.

— A püspök a király embere — felelte Farkas atya — s a magyar papok többnyire mind borotvált képüek.

S a legközelebbi ház kapujában álló vén asszony erre kezeivel motollázni kezdett, mint reggel a távozó fegyveres jobbágyok, akik a lándsások székéig kisérték. Farkas atya riadtan nézte, mint sugnak össze az emberek, majd a vár felé fordult, amelynek hatalmas sáncai mögött az egetverő hegy meredt a magasba.

— Oh bár erre a vén asszonyra szakadna — kiáltott föl kétségbeesésében, amidőn látta, hogy miatta nem tud boldogulni a nyilván még most is pogányságban tévelygő emberekkel.

— Hiába átkozódol! — rikácsolta erre a vén asszony. — Megvéd ám a jel.

S ezzel tovább motollázott kezével. A többi asszonyok is követték példáját. Csak egy jóképü öreg férfi állt elötte s nézte fürkésző szemmel.

— Vezess fiam uratokhoz, Som vezér fiához! — fordult most a bosszu szavával Farkas atya.

Az öreg ember vállát vonogatta, majd olyasmit mondott, hogy hiába vezetné, mert a vezér s a szabad lándzsások mind már harmadnapja medvevadászaton vannak s még asszonyaikat is magukkal vitték.

— Fiam! — szólalt meg ismét a pap s amidőn a távolabb állók erre vihogni kezdtek, az öreg ember méltatlankodva mordult föl:

— Eb a fiad! — mondta.

Farkas atyában fölforrt a vér, a szabad magyarok tüzesen lobogó vére, amelyet pap létére sem tudott megtagadni. S látván, hogy szolgarendü nép, amelylyel dolga akadt, büszkén kiegyenesedett s még szorosabbra vonva maga köré bő redőkben aláomló köpenyét, dakosan a rajta nevetők felé tartott. Az emberek kitértek utjából.

Asszonyok, férfiak, gyermekek, leányok egyre nagyobb számmal sereglettek köréje s ő egy faluvégi ház gerendafalához huzódott, hogy hátulról meg ne támadják.

— Ki fia vagy? — kérdezték ekkor néhányan, kik ujabban jöttek oda.

— Az igaz hit papja! — felelte Farkas

Karácsonyi és ujévi játékáruk teljes kiárusitása

Igen tisztelt vevőinknek van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy az összes raktárunkon levő játék árunkat, mig a készlet tart, minden elfogadható árban kiárusitjuk.

Tisztelettel: **Klein Sándor és Vilmos** játék- és diszmüáruháza Rákóczi és Szaniszló-u. sarkán.

leleplezés igen ügyesen történt, ugy, hogy az ügynök, kinek semmiféle engedélye nem volt müködésére, még csak a kellő mentőkörülményekre sem tudott hivatkozni.

Az utóbbi időben általános feltünést keltett az, hogy Biharmegyében a tenkei járásból nagy tömegben vándorolnak ki az emberek Amerikába. Különösen megütközésre adott okot az, hogy ezek az emberek nem Fiume felé, hanem Hamburgon keresztül mentek ki. Ez a körülmény feltünt a soproni határrendőrségnek és megkezdte a nyomozást.

A rendőrség *Pamlényi* Károly kapitányt küldte ki Biharmegyébe, hogy kutassa ki, vajjon nem dolgozik-e itt valami tiliott kivándorlási ügynök. A kiküldött kapitány szeptember 28-án érkezett Biharmegyébe és kiszállott Tenkére. Tenkéről pár napi nyomozás után *Görbedre* utazott, mivel a nyomozás szálai ideösszpontosultak. Görbeden kérdezősködés után azonnal a tiltott kivándorlási ügynökhöz ment Pamlényi.

Az ügynök egyszerü paraszt ember *Gróza* Karácsonynak hivják. A kapitány nyilatkozata szerint egyike a legveszedelmesebb tiltott kivándorlási ügynököknek Gróza, aki már három éve tehát a kivándorlók számának megnövekedése óta müködik anélkül, hogy a hatóságoknak tudomása lett volna róla.

Gróza Karácsony nemcsak Biharmegye területéről csábitotta kivándorlásra az embereket, hanem Brassóból és Sárospatakról is. A kivándorlási ügynöki irodája igen jó jövedelmet hozott Grózának, mivel igen kevés ember volt olyan, aki az ő rábeszélésétől szabadulni tudott volna.

Gróza a *Missler* T. brémai cégnek volt a megbizottja s minden egyes kivándorló után megállapitott dijat kapott. Később ez a dij még rendszeres fizetéssel is lett javitva, mert Gróza igen jó ügynöke volt a cégnek. Pamlényi kapitány igen sok nyomtatványt foglalt le megjelenésekor és az esetről jelentést tett a tenkei főszolgabirónak, valamint a belügyminiszternek.

A főszolgabiró a jelentés alapján Grózát 1 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre itélte. A belügyminiszter a határrendőrség jelentése alapján tegnap leiratot intézett Biharmegyéhez és felhivta az alispánt, hogy Gróza cselekedeteit szigoru ellenőrzés alatt tartsa s ha esetleg még tovább is megkisérelné folytatni ügynökösködését, járjon el a törvény értelmében. Végül a belügyminiszter arra is felhivja az alispánt, hogy jelentse, miszerint végre lett-e hajtva az itélet Grózán.

A tisztviselők szervezkedése.

A nagyváradi fiók megalakitása.

Az országos tisztviselő szövetség Szent-István napján megalakult. A szövetségben az ország köz- és magántisztviselői tömörültek, hogy erkölcsi és anyagi érdekeiket a szervezettség hatalmas erejével vigyék előbbre. További célja a szövetségnek, hogy a tisztviselőknek társadalmi helyzetét megfelelően emelje és a tisztviselők részére anyagi függetlenséget biztositson.

E célok elérésére a szövetség gyüléseket, kongresszusokat tart, az illetékes hatóságokhoz memorandumokat intéz és különösen ügyel arra, hogy a kisebb, főleg magánhivatalnoki állásban müködő tisztviselők érdekei meg ne sértessenek. Egyes társadalmi mozgalmakban a tisztviselőket szolidáris együttes állásfoglalásra birja és ez által igyekszik a tisztviselői karnak a mainál nagyobb tekintélyt, erősebb befolyást biztositani.

A fővárosban és egyes vidéki magyar érzelmü városokban az államnak és a társadalomnak kieszközlendő segitségével internátusokat állit fel, egyes gyógyitó fürdőhelyeken a tisztviselők és családtagjaik részére üdülőházakat tart fen. Az internátusokat a tisztviselőknek ugy az iskolai, mint az ipari vagy kereskedelmi előkészitő pályán müködő gyermekei igénybe vehetik. Részvénytársasági alapon a nyeresz-

dési és jövedelmeztetési elv teljes kizárásával takarékpénztárt létesit, mely a tisztviselőknek személyi megbizhatóságára alapitott kölcsönök nyujtásával fog foglalkozni. Nyugdijpótló egyesületet szervez.

A tagok tagsági dija évi 4 (négy) korona mely félévi részletekben is fizethető. A szövetség megalakulása után egy éven tul belépő tagok két korona felvételi dijat is tartoznak fizetni.

A szövetség, melynek élén báró Barkóczy Sándor min. tanácsos, Asbóth Emil a Ganzgyári vezérigazgató, Csőke Ferenc min. tanácsos, Falussy Arpád főispán, Halász Sándor min. tanácsos, Luby Géza országgyülési képviselő s hasonló illusztris egyének állanak, most vidéki szervezeteket létesit. Legközelebb megalakul a nagyváradi helyi szervezet, mert már van a szövetségnek annyi helybeli tisztviselő tagja, a tisztviselői kar minden rétegéből, amennyi a helybeli fiók szervezet megalakitásához szükséges. A helyi szervezet révén a szövetségi tagok a központtal szorosabb kapcsolatba jönnek.

Mielőtt a helyi szervezet megalakulna, hogy az alakulás annál imponzásabb és erőteljesebb legyen, a központi szövetség felkérte Lukács Ödönt, a minden irányban népszerü városi tanácsnokot, hogy a szövetség részére tagokat toborozzon.

Lukács Ödön tanácsnok tehát eznton felhivja a város valamennyi köz- és magántisztviselőjét, hogy a közös cél érdekében a szövetségben lépjen be s e belépését nála szóval vagy irásban mihamarabb bejelenteni sziveskedjék. A szövetség kebelébe tartozhat mindennemü és rangu tisztviselő. Tisztviselő elnevezés alatt értendők mindazon szellemi munkások, akik az állam, valamely hatóság (vármegye, város, község) egyházak, pénzintézetek, vállalatok, avagy magánosok szolgálatában állanak. Tagul fölvehető továbbá minden szellemi munkás, ha nem is volna a tisztviselő gyüjtőnévbe foglalható. (Pl. orvos, hirlapiró, ügyvéd, lelkész, tanár, tanitó stb.)

A kelyi szervezet megalakitásán a központ képviseltetni fogja magát.

---

atya bátran s még mindig háborogva, imigyen folytatta:

— Közétek jöttem, hogy megtartsalak bennteket az igaz hitben. De látom, hogy régen eltántorodtatok ettől, vagy talán mindig eb hiten voltatok. Szóba sem álltok velem, az igaz hit papjával, mely hit ma már minden igaz magyar hite. Ha magyarok volnátok, meghallgatnátok. De ti talán már nem is vagytok magyarok. Magyarul beszéltek ugyan, ám erkölcseitek, köntöstök, sőt már arcotok is idegen, tót, lengyel, avagy nem tudom mi.

— Mégis csak a táltosok fajtájából való s az ősi magyar hitről prédikál — vélték a várjobbágyok, akik az asszonyok hivására termettek künn. S a fegyveresek egyikének sem jut eszébe, hogy a jövevény védelmére keljen, amidőn szavai nyomában a nép körülötte egyszerre háborogni kezd.

— Üssétek agyon! Hadd vesszen a táltos! — kiabálták mindenfelől s a botok, balták és fütykösök egész erdeje mered a magasba.

Egy tajtékzó száju suhanc már-már feléje sujt. Farkas atya elháritólag emeli magasba karjait, köpenye lessuszik válláról s mellén hirtelen megvillan a láncon lecsüngő kereszt. A nép visszahőköl.

A pokoli lárma hirtelen elhal. S alighogy a háborgó tömeg eszére tér, mint egy ember, harsogó zugással az elhalt papjától tanult énekre gyujt:

Üdvösséges, szent keresztfa,
Mindnyájunk édes oltalma.
Hozzád fohászkodunk,
Kik bünösök vagyunk.

Farkas atya lekapja kalapját. Szeméből özönével omlanak alá könnyei. Ajka tétován mozog, szivében azonban buzgó fohász kél. Egész valójában megrendülve mered az egetverő hegy csucsai fölé s ad hálát Istennek, amiért elháritotta fejéről a veszedelmet, holott ideutaztában szüntelen hiu világi dolgokról töprenkedett, a gyermekek csacska beszéde alapján aztán eleve pogánynak vélte a népet, amelynek papjává szemelték ki s eszébe sem jutott, hogy a kereszt jelével férkőzzék szivéhez.

UJDONSÁGOK.

* **Uj kánonjogi doktor.** *Mazurek* Gyula ujkigyósi káplánt, a nagyváradi egyházmegyei papság kiválóan képzett fiatal tagját tegnap avatták a budapesti tudományegyetemen a kánonjog doktorává. Doktori értekezése a katholikus papság végrendelkezési jogáról szólott.

* **A villamos megállóhelye.** A villamosvasut várad-velencei vonalán, Kolozsvári-utca elején a villamos kocsik ujabban a Löblé szeszgyár előtt állott meg, holott a megállóhelyre mindjárt az utca elején nagyobb szükség van, mert a nagyhid felől jövő közönség közelebb éri s inkább igénybe veszi. A megállóhely áthelyezése iránt már többször felszólaltunk. Végre a vasut igazgatósága is belátta

Rendkivül árleszállitás mellett a szokásos évi Nagy Karácsonyi Vásár

megkezdődött. Nem partie áruk, hanem az idény ujdonságai kerülnek eladásra. **Szőnyeg** és **lópokrócok** minden elfogadható árban teljesen kiárusittatnak. **Kézimunka kiállitás.** **Angol és francia női szabóság.**

CZILLÉR IMRE áruháza Olaszi, Fő-utca. Fiók üzletek: Szent László-tér és Kolozsvári-utca. TELEFON 232. TELEFON 232

ennek a helyességét és szükségét s tegnap értesitette a várost, hogy december 14-től a villamos kocsik Kolózsvári-utca 1. sz. háznál állanak meg s az 5. sz. ház előtti megállóhelyet beszüntette.

* **Biharvármegye cimere**. Talán egyetlen egy vármegye sem került abba a helyzetbe, hogy cimere miatt oly sok munkát okozzon ma, mint Biharvármegye. *Bunyitay* Vince bebizonyitotta, hogy a jelenlegi cimer nem az eredeti, hogy ennek használata csak 1836-ban nyert királyi engedélyt. Az eredeti adományozólevél, melyet a kiválótörténetiró talált fel, jelenleg szintén Biharmegye birtokában van, mely után elkészithetné a cimert, azonban ez csak mint ereklye őriztetik a vármegye levéltárában és a kiadmányokon mindenütt a később készült cimer diszeleg. Most véletlenül szerkesztőségünkbe jutott egy megyei hivatalos lap. Ezen a lapon mindjárt a lap cime előtt valami cimer féle van, ami azonban teljesen elüt Bihármegye cimerétől. Nevezetesen ebből a cimerből az előállitó fantáziája után a szőlőtőke ki van hagyva, ellenben szőlőfürt az van kettő és pedig a cimer tetején ugy, hogy a koronáttartó sisak fölé ereszkedik, a másik a cimer felső részében. Erről a második fürt szőlőről egy-egy nő szedi kedélyesen jobbról is balról is a szemeket. Az ekén. szórakozó nők lábainál buzakalászok vannak hanyagul szórva. Ez a paizs felső része. Az egyenes vonallal középen elválasztott cimer alsórészében meg épen komikus dolgok vannak. Erre a részre ismét metszve van és pedig függőlegesen. Jobb oldalában négy görbe folyó, valószinüleg a Körözs, Berettyó, Ér és Pece; a bal oldalon a folyók felé egy-egy hal uszik. Igy néz ki a legujabb cimer, melynek eredetéről és alkalmazásáról a vármegyén nem tud senki semmit. Utána jártunk a dolognak és ekkor megtudtuk az uj cimer eredetét. A cimer kérdést ugyanis ott oldották meg, ahol a lapot szedik. Eltört a régi klissé és a nyomdászok saját izlésük szerint gyártottak egy másik cimert és azt használják. E jogtalan cselekedet most már bizonyára magára fogja vonni az alispán figyelmét és e maskura alkalmazását be fogja tiltatni.

* **Ülés a városházán**. Nagyvárad város árvaházának igazgató választmánya december 18-án, szerdán délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **Lourdes jubileuma**. Február 11-én lesz ötven éve, hogy a franciaországi Lourdes városkában, a Gave folyó partján egy barlangban Soubirous Bernadette előtt megjelent Szüz Mária. Lourdes azóta a világ legelső kegyhelyévé lett, melyet a pápák különféle kiváltságokkal tüntettek ki. A közeledő jubileum alkalmából ugy Franciaország, mint pedig az egész világ katholikusai fényes ünnepségekre készülnek. Ő Szentsége X. Pius pápa, hogy fokozza az ünnepségek fényét, egy decretummal nyitotta meg a jubiláris ünnepségeket. A decretum november 13-iki kelettel jelent meg és a jubileumról való megemlékezésen kivül, más fontos tényt is tartalmaz. Febrnár 11-én a jelenés emlékét eddig ugyanis csak a tarbesi egyházmegye és néhány szerzetesrend ünnepelte meg; X Pius pápa ezt az ünnepet most az egész egyházra kiterjeszti, évenkinti megtartását elrendeli és a február 12-iki ünnepet »Festum Apparitionis B. M. V. Immaculatae« cimmel duplex maius rangra emeli. A decretumot Cretoni Serafin, a ritusok kongregációjának prefektusa irta alá.

* **A megyei I. szakosztály ülése**. Biharvármegye első szakosztálya tegnap tartotta meg ülését a megyeháza kistermében. A szakosztályi ülések között ez szokott a legérdekesebb lenni, amennyiben itt szokták tárgyalni kényesebb természetü politikai ügyeket és pedig gróf Tisza István elnöklete alatt. A tegnapi ülés elé azért nagy érdeklődéssel is néztek a megyén, mivel mindenki várta Tiszát, aki ilyen alkalmakkor politikai kijelentéseket szokott tenni. Ez egyszer a kijelentések elmaradtak, mert nem jött meg Tisza, és igy az ülés is Száhländer Károly elnöklete alatt folyt le. Jelen voltak Glacz Antal főispán, Miskolczy Ferenc alispán, Keszthelyi Zoltán, Wallner Ödön, Markovits Antal, Telegdy József, Szunyogh Loránd. Tárgyalás alá került a belügyminiszter leirata, melyet az alispánhoz intézett a kiszállások alkalmával magával vitt hajdu költségeinek fedezése tárgyában. Erre vonatkozólag kimondta a szakosztály, hogy szabályrendeletet fog készittetni. Második és megemlitésre méltó tárgy volt Csikvármegye átirata a takarmány kültöldre való kivitelének megakadályozása tárgyában. Markovits Antal tekintettel a különösen most uralkodó óriási takarmányhiányra, javasolja, hogy e tárgyban intézzenek feliratot a miniszterhez. Márkus László nem javasolja a felterjesztést, mert már e tárgyban felirt a vármegye a miniszterhez. A szakosztály ennek folytán a tárgy fölött napirendre való térést mondta ki. Az országos gyermekvédő liga központi választmányába leendő megválasztásra Szikszay Lajost hozta javaslatba a szakosztály. Végül tudomásul vételét javasolta a szakosztály Veszprém amaz átiratát, melyben az iránt kérte Biharmegyét, hogy irjon fel a kormányhoz a fogyasztási adóknak a vármegye részére leendő átengedése végett.

* **A Breider-ház ujraépitése**. *Breider* Armin kereskedő összeomlott házát, amely 13 szegény munkást megölt, ujra akarja épittetni s ez iránt tegnap nyujtotta be a kérvényt a városhoz, a tervekkel és a müszaki leirással, amely szóról-szóra a következő:

A pincében lévő és régi téglából falazott pillérek részletekben ki lennének bontva, azután géptéglákból portland cementbe foglalva, természetesen miután a felettük levő teher kellően alátámasztatott. A kiváltandó és ujból befalazandó részek, ugy a pince pillérek, mint a földszinten levő összeomlott és egy megrepedt pillér géptéglákból portland cementbe lesznek falazva. A falazásnál a pincében levő nyillások meg lesznek kisebbitve, ugy, hogy a pillérek nagyobbak legyenek. A sarok pillér géptéglákkal portland cementbe lévén foglalva, és teljesen szilárdan áll, megmarad, azonban, hogy ezen sarokpilléren lévő teher is könnyittessék, a pillérnek sikátor felé eső részén levő pincenyilás egészen befalaztatnék, helette a földszinten levő nyillás szintén, ugy hogy ezáltal ezen pilléren levő nagy teher, noha ezt ezen pillér igen jól kibirja, mégis megkönnyittenék, és ezen uj fal sokat magára venne. Egyebekben az épület teljesen az eredeti terv szerint lenne felépitendő.

Az természetes, hogy romokban nem maradhat az épület s azt fel kell épiteni, de azt hiszszük, hogy *Szász* Róbert müépitész helyett másra kell az épitkezés vezetését bizni, mert aki könnyelmüségével s takarékosságával 13 ember halálát idézte elő, aligha birja a bizalmat annyira, hogy a városi tanács elfogadja az ő bejelentését.

* **A városi villamos vasut bérletjegyei**. Ezuton értesitjük a n. é. közönséget, hogy az 1908. évre a bérletjegyek kiadását e hó 27-én megkezdjük. Felhivjuk tehát t. bérlőink figyelmét, hogy fényképeiket, valamint a kedvezményes jegy váltására jogositó igazolványaikat idejekorán beszerezni sziveskedjenek, mivel a kedvezményes jegyek csak a megfelelő igazolvány előmutatása mellett állittatnak ki. *Az igazgatóság.*

* **Berettyóujfalu kövezése**. Berettyóujfalu Biharvármegye járási székhelyeinek egyik legnagyobb és legjobban fejlődő helye Berettyóujfalu. A helyiség maga kisvárosi jellegü és folyton halad, fejlődik. A képviselőtestület pedig folyton szem előtt tartja ezt és azon van, hogy ezekben elő is mozditsa. Legujabban elhatározta, hogy a község utcáit ki fogja kövezetni. E hatátozatának keresztülvitelére 100000 korona kölcsönt vett fel a község s ennek jóváhagyását kieszközlendő határozatot beterjesztették a vármegyéhez.

* **Megakadályozott kivándorlás**. A budapesti rendörség tegnapelőtt ott letartóztatott egy tanulót, *Breier* Sándort, aki Amerikába akart kivándorolni. A fiunál 210 korona pénzt talált a rendőrség. Ugyancsak letartóztatta *Weiszberger* Fáni varrónót is, akinél 270 korona pénzt találtak. A két egyén rendes utlevéllel rendelkezett, azonban mivel kiskoruak voltak és ezeknek kisérőt rendel a törvény, a rendőrség hazatoloncolta Nagyváradra.

* **Az adományok felosztása**. A Breider-ház összeomlásánál szerencsétlenül járt munkások hátramaradt családtagjainak felsegélyezésére Nagyvárad város polgármesteri hivatalához 8273 kor. 95 fillér gyült be, amelyből pár száz koronát már pillanatnyi segély gyanánt már kiadott a polgármester, a meglevő összeget pedig most fogja felosztani. A felosztási tervezet szerint 7863 koronát oszt ki, különféle cimeken. Igy részesül benne 11 sérült, 16 árván maradt idegen illetőségü, továbbá 11 özvegy is támogatásra szorult, akiknek hozzátartozói a szerencsétlenségnél elpusztultak. A kiskoru gyermekek részére 4450 koronát a nagyváradi árvaszék, 600 koronát pedig a biharmegyei árvaszék kezelésére biznak.

* **Agyonverte az apósát.** Sarkadkeresztur ról borzalmas gyilkosságot jelent az előljáróság. *Vass* József már régi időktől fogva

Ertesités!

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesiteni, miszerint »**Fehérnemű varrodámat**« a Rákóci-ut 8. szám alól a **Szt. László-tér 1. sz. a. üzletemhez** helyeztem át, hol **fehérnemüek, női ingblousok** és teljes **menyasszonyi kelengyék elkészitésére megrendeléseket** továbbra is elfogadok jutányos árak és teljes felelősség mellett. = Raktáramon állandóan nagy választékban kaphatók a legjobb minőségü **vásznak, fehérnemüek asztalnemüek, zsebkendők, harisnyák. mosóáruk** továbbá **paplanok, gyapju takarók, matracok, szőnyegek és függönyök.**

A t. vevőközönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel:

STROHMAYER PAL

Telephon szám: 166. 325 1—20 **Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz. (a Kishid mellett.)**

rossz viszonyban élt apósával *Elek* Károlylyal, aki vejének cselekedeteiben állandóan akadékoskodott. Vass tegnap délben mikor apósával együtt ebédelt valami miatt megint összeszólalkozott az öreg Elek Károlylyal. A két ember között annyira ment a szóváltás, hogy tettlegesen is bántalmazták egymást. Verekedésközben Vass baltát vett fel és azzal folytatta a verekedést, miközben apósát oly sulyosan ütötte meg, hogy ez sérülésébe belehalt.

* **Meglopott őrmester.** Zakar Zsigmond honvéd számvevő őrmester csütörtökön panaszt tett a rendőrségen, hogy előtte való nap délután 4—5 óra tájban az ő távollétében, amig felesége bement az ugyanazon házban lakó egyik szomszédjához, valaki a nyitva felejtett ajtón besurrant a szobába s a záratlan szekrényben elhelyezett kis fadobozból 190 korona készpénzt bankjegyekben ellopott. A nyomozás során a gyanu a kérdéses szomszédnál szolgáló Petrik Veronika bikácsi születésü 14 éves, cselédleányra irányult, aki eleinte ugyan tagadott, de a rendőrségre lett kisérve, ott megmotoztatott. Motozás alkalmával a harisnyájába dugva egy drb. 100 koronás bankjegyet talált a rendőrség. A leány ezek után tettét beismerte. Mig a rendőrségen tartott a vizsgálat, az alatt az idő alatt szolgálatadójának Sütő Sándornak a kamarájában a még hiányzó 20 koronát is megtalálta a rendőrség. Petrik Veronika beismerte azt is, hogy ő rejtette oda a pénzt. A tolvaj cselédet letartóztatta a rendőrség s holnap a kir. ügyészséghez fogja átkisérni.

* **Petroleum-salak a Körözsben.** A mult hónapban ismét erős, vastag petroleumréteg uszott több izben a Körözsön. A város átirt az alispánhoz, hogy bizonyára a mezőtelegdi Biharszilágyi olajgyárból került a petroleum-salak a Körözsbe, mer a szürő nem müködik szabályosan. Az alispán rendeletére a központi főszolgabirói hivatal, a kulturmérnöki bivatal közbejöttével helyszini szemlét tartottak s megállapitották, hogy a petroleumsalak nem a mezőtelegdi gyárból került a Körözsbe, hanem valószinüleg a Kossuth-utcai kereskedőktől. Ez a vizsgálat a városnak 58 koronájába került. Hát azt elhisszük, hogy a kiküldöttek nem találták a Körözsbe vezető patak medrében a petroleumot s az ilyen vizsgálat a jövőben sem fog eredménynyel járni. De hát régen megvagyon irva, hogy: dobbal nem lehet verebet fogni!

* **A hét humora.**

Távirat Jusztnak.

Siess haza, mert Návay és Rakovszky már halálos sebet ejtettek az obstrukció bestiáján, most már könnyen kivégezheted.

*

Az egyetemről.

Tanár: Sorolja föl a láz nemeit.
Orvosjelölt: A váltóláz, zsebláz . . .
Tanár: Elég, ön ismeri korunk bajait.

*

Héber nézpont.

Tanitó: Miért tiszteljük az öregeket?
Kóbi: Mert övék a pénz!

*

Az I. osztályu váróteremben.

— Hová utazik Kohn ur?
— Nagyváradra.
— Nagyszerü, akkor együtt utazhatunk, én is a III-ik osztályon utazom.

*

Monolog.

Hagymatori Bátori Árpád: »Mi különbség van köztem és Árpád között? Árpád volt az üshe a mostani magyaroknak, én pedig vagyok üshe a jövendő magyaroknak.« **Deres.**

* **Vasárnapi előadások az Urániában.** Rendkivül élvezetes előadások lesznek ma, vasárnap az Uránia mozgófénykép-szinházban, amely kiváló müsort állitott össze a vasárnapi közönség mulattatására. Gyönyörü képek »A favágó leánya« és a »Szegény öregek«, amelyek igazán könnyekig megható drámák. Számos kacagtató bohózat is szerepel a müsoron, amelynél jobbat a vasárnapi közönség még nem kapott. Pénztárnyitás pont 2 órakor. Előadások kezdete (félhelyárakkal) 3 órakor. E hó 18-án »Jézus élete és halála«, nagy passziójáték zenével és énekkel.

* **Találtak** egy postatakarékbetéti könyvet. Igazolt tulajdonosa átveheti I. emelet. 7. számu szobában.

A legizlésesebb férfi-fehérnemüek nagy választékban ROTH M. utóda kalap- és uri divat üzletében.

x Óriási mennyiségü karácsonyi cukorkák és karácsonyfa-díszek érkeztek, melyek meglepő olcsó árban lesznek kiárusitva PETROVICS MIHÁLY füszer- és csemege-kereskedésében Nagyvárad, Fő-utca, (Huzellával szemben).

x **Legnemesebb karácsonyi ajándék.** Családunk javára szóló életbiztositás, minőt a legkülönfélébb módozatok szerint ajánl *Kurländer es Ullmann*-cég, a Triesti Általános Biztositó Társaság (Generali) helybeli képviselője.

* **Felhivjuk** olvasóink figyelmét a Lukács Aladárnak mai számunkban közölt nyiltté i értesitésére.

x **Kellemes meglepetést** szerez a *Kenyeres és Engländer-cég* vevőinek az árak olcsóságával, mert azok igen szolidak s jó szolgálatot teljesitünk, ha egy nagyforgalmu üzletre felhivjuk a közönség figyelmét.

IRODALOM.

Deres.

A Katholicizmus nem a komorság és a mogorvaság vallása, hanem az eleven életé, a tiszta életörömöké. A katholikus sajtó hivatása nem a lemondás énekeit variálni, hanem az élet szimfoniáit visszhangozni. A jóizü, a kedélyes, a vidor, az életboldogságtól ragyogó katholikus lélek is vágyik a szórakozásra. Erre akar alkalmat és módot adni kitünő katholikus élclapunk a *Deres*, amelyben csak ugy sziporkázik a nemes humor és amely telve van a legjelesebb karikaturákkal. Papiházakban, katholikus társaskörökben és minden katholikus uriházban helyet kell csinálni a *Deresnek*, követeljük pályaudvarokon, vendéglőkben, borbéjoknál és kaszinókban! Ára egész évre 12 korona. Tanitók, kisgazdák, kisiparosok kedvezményben részesülnek. Mutatványszámot mindenki kaphat. Cim: *Deres* kiadóhivatala Budapest VIII. Szentkirályi u. 28.

SZINHÁZ.

A hét müsora.

Vasárnap: d. u. Coulisset ur. Este: Varázskeringő.
Hétfő: Varázskeringő.
Kedd: Varázskeringő.
Szerda: Varázskeringő.
Csütörtök: Valéni nász.
Péntek: Mi történt az éjjel?
Szombat: Mi történt az éjjel?
Vasárnap: d. u. Gyurkovics leányok, este Varázskeringő.

A mai előadások. Délután Blum és Poché pompás francia bohózata, Couliset ur kerül szinre, a cimszerepben Krasznaival, aki ebben a kitünő szerepében a leíolyt előadások alatt is mindenkor zajos tetszést aratott. Este a decemberi müsor szenzécióját, a Varázskeringőt fogják játszani. A mai előadásra az összes jegyek elkeltek és nagyon ajánljuk, hogy aki ezt a bájos zenéjü operettet megakarja nézni, ne mulassza el jegyekről előzetesen gondoskodni. A Varázskeringő több kosztümje Wallerstein bémer-téri divatáru kereskedő kirakatában van közszemlére téve s ugyancsak sok nézője akad.

Szinházi müsor. A hét első négy napját a Varázskeringő előadása tölti be. Csütörtökön a Valéni nász, ez a pompás és nagysikert aratott darab fog szinrekerülni. Pénteken és szombaton: Mi történ az éjjel? Kacagtató francia bohózat reprize lesz. Vasárnap délután Gyurkovics-leányok, este ötödször a Varázskeringőt fogják játszani.

EGYESÜLETEK.

Munkásgimnázium a legényegyletben.

A Nagyváradi Katholikus Legényegylet folytatja a szabadtanitás megkezdett tanfolyamát mai vasárnap délután. Teleky-utca 13. sz. alatt levő helyiségében fogja bemutatni tagjainak s azok hozzátartozóiból és ismerőseiből álló vendégeinek az egészségtanba vágó, magyarázatokkal kisért vetitett képeit a *tüdővészről*. Otvenkilenc kép fogja illusztrálni a tuberkulózis mibenlétét, romboló munkáját s az ellene való védekezést. Látható lesz a tüdővész ellen való védekezés föltalálójának, Koch Róbertnek arcképe, a tüdővész bacilusok képe és élete, valamint a legfőbb és legkellemesebb klimatikus helyek, végül a legkiválóbb gyógykezelési módok és legégészségesebb sportok.

Vonzó pontja az előadásnak *Tyll* János szavalata, »A kuvik,« Tompa Mihály költeménye.

Az előadás befejezője pedig *Szabados* Pál szóló éneke, ki *Hatmas* András harmonium kisérete mellett »Kuruc dalok«-at fog előadni a közönség nagyobb élvszetére.

A munkásgimnázium kezdete délután 5 órakor, a későn érkezőnek szünetig kell várnia.

Vagyok bátor a n. é. közönség szives figyelmét felhivni, hogy **Szinház-u. 4. szám alatt angol**

férfi szabóüzletet nyitottam **és szolid árak mellett a legelegánsabb öltönyöket készitem.** Levelező-lap meghivásra helyben és vidéken dus angol minta gyüjteményemmel azonnal megjelenek, a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, vagyok

kiváló tisztelettel **KISS ISTVÁN, angol uriszabó** Szinház u. 4. (Adorján palota.)

Értesités.

Miután üzletemben a fő sulyt csakis az uri divat, kalap, fehérnemü és nyakkendőre fektetem, ez alkalommal bezárólag dec. hó 31-ig a többi cikkeket u. m.: divatos mellények, cipők, bőráruk, pénz- és szivartárcák, utazóbőröndök Plaidek kocsitakarók minden elfogadható árban ki lesznek árusitva . . . . .

Lukács Aladár

fehérnemü- és kalapspeciálista

Telefon 516. **** **Rákóczi ut.**

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.) 78

— Hogyan — kérdezte Regine. — Varouze ur nem volt elővigyázatosabb, miután csupán egy függöny . . .

— Nem, csupán függöny választotta el férjem dolgozószobáját a szomszédos dohányzótól; csakhogy én zajtalanul tudtam kinyitni a függöny mögött levő ajtót. Különben is, mint már mondám, az uram azt hitte, nem vagyok odahaza.

— Szegény asszony!

— Azért mondja »szegény asszony«, mert szerelmes szivem kinjaira gondolt? Rettenetesek voltak azok! Gondolja meg, hogy csak előtte való estén boesátottam meg a férjemnek hütlenségét . . . Megnyitottam előtte hálószobámat . . . On asszony . . . On tudhatja, minő magasztos, teljes bocsánat az, aminek eként jelét adjuk és minő gyöngéd hálát várunk ezért cserébe . . .

Régine egy zavart gesztusa szakitotta meg e szenvedélyes magyarázatot. Clairenek eszébe jutott, hogy az, aki őt egy asszony komolyságával hallgatja, asszony cime dacára, csak tudatlan fiatal leány. A törvényes feleség hirtelen zavarba jött és nem akarta folytatni bizalmas közléseit, de a visszaemlékezés annyira égette, hogy attól még egy utolsó kifakadásban akart szabadulni.

— Oh, a világon nincs keservesebb annál! . . . Már több izben tapasztaltam férjem hütlenségét. Néha kitaláltam, kik a vetélytársnőim. A szenvedés tetőpontját véltem elérni, ha férjemet közeledni láttam feléjük és ő ama bizonyos hangon szólt hozzájuk, ama bizonyos tekintettel nézte őket . . . De ezt! . . . tanuja lenni szerelmi elragadtatásának egymás nő szépsége által . . .

— Ön olyan szép volt felháborodásában! Láttam önt . . . Félrehuztam a függönyt . . . On szemben állt velem, mig férjem hátat forditott nekem. Igen . . . ön nagyon is szép volt, hogy a felébredt gyülölet ön ellen hangoljon . . .

— Mindenki megbocsáthatónak találta volna ezt — mormolta a vetélytársnő.

— Tudomásom volt ama koholt levélről. Nem lett volna egyéb dolgom, mint meg nem akadályozni a dolgok folyását és ön el van veszve . . .

— Más az ön helyén bizonyára igy tett volna.

A kisértés olyan nagy volt, hogy egészen bele szédültem abba. De néhány másodperc mulva már nem féltékenység volt, ami legjobban marcangolt. Beláttam, hogy a szakadás teljes lesz férjem és közöttem, ha merészelném terveit kijátszani és felfedezném, amit tudok . . . Ez egészen megrémitett. Igen . . . bármennyire hibás volt is ő, dacára szerelmi elragadtatásának, amit a saját házamban előttem, egy más nő iránt kimutatott, mégis haboztam, megnyissam-e kettőnk között a mélységet.

— Hogyan! Ön még mindig szerette őt? — kiáltott fel Régine.

Malboisené szemeiben önérzetes megvetésnek a lángja csillant fel, de ami hirtelen kialudt. Szeretni egy nyomorultat, akinek felfedjük aljasságát, csalfaságát! . . . Ez egészen megzavarta Régine büszkeségét. És mégis . . . Nem hordhat-e ő is, napokon át egy gyilkosnak képét a szivében? . . . Akkor legalább annak tartotta! És bizonyos-e abban, hogy nem annak hiszi-e még most is? Régine feje aláhanyatlott.

Igen! . . . — mormolá — igy szeretünk mi asszonyok! Nem tudnám, ha nem tanitott volna meg rá a végzet.

— Én sem — felelte Claira, aki félreértette ezt az elmélkedést. — Sohasem tudtam volna elképzelni! Megvetettem volna olyan szerelmet, ami ellentáll az ilyen megpróbáltatásoknak. Megvetettem volna azt . . .

— Ne vessünk meg senkit sem — szólt közbe Malboisené, szomoruan, nagyon szeliden.

— Akkor tehát mindent bevallhatok — kezdte ujra a vértanu-feleség. — Ha előre láttam volna, mit fogok szenvedni, hiányzott volna a bátorságom . . . Férjem most már gyülöl . . . Es nincs erőm elviselni gyülöletét . . .

Kétségbeesés áradt e nyugodtan kiejtett szavakból. Az, aki hallgatta, lelke mélyéig megvolt hatva.

— En Istenem! . . . Es mindez miattam! . . . — szólt a fiatal Malboise márkiné. — Oh! asszonyom, lehetséges-e, hogy én vagyok oka szerencsétlenségének?! . . .

— Nem ön, a végzet! A kötelességérzet is visszafojthatatlanul felszólalt bennem. Nem maradhattam részese e gyalázatossagnak.

— Önnek magasztos szive van.

— Nem — kiáltott fel Claire, ijedt mozdulattal. — Ne mondja ezt. Ellenkezőleg . . . én annyira gyengének érzem magamat . . . egészen a pillanatnyi benyomások hatalma alatt állok. A minap olyan voltam, mint levél a szélvészben. Egy hevesebb roham a jó utra terelt. Ah! . . . szégyelem bevallani . . . de majdnem sajnáltam ezt később.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

G. K. I. Helyben. Besoroztuk a karácsonyi számba.

T. munkatársainkat ismételve kérjük, sziveskedjenek a karácsonyi mellékletre szánt dolgozataikat *sürgősen* beküldeni.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

Szigligeti-Szinház.

Ma, vasárnap, 1907. december 15-én,

Délután 3 órakor fél helyárakkal.

Coulisset ur.

Bohózat 3 felvonásban.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal.

Ujdonság itt először!

Varázskeringő

(Walzertraum)

Nagy operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

XIII. Jachim, a Flausenthurmi nagyhercegséguralkodója	— —	Hajnal György
Heléna, leánya	— —	Károlyi Leona
Lothár, az unokaöccse	— —	Palásthy Sándor
Niki, ulánus hadnagy	—	Toronyi Gyula
Guszti, a barátja	— —	Tóth József
Vendolin, miniszter	—	Vank István
Sigismund főkomornyik		Rajcsányi
Friderika, udvarhölgy	—	T. Pogány Janka
Steingruber Franci, egy női zenekar primás kisasszonya	— —	Tábory Frida
A cintányéros Fifi	—	Simon Mariska
A hegedüs Ancsi	— —	Sz. Gáspár A.
A piculás Rézi	— —	Lengyel I.
A bőgős Lizi	— —	Benes E.
Inas	— — — —	Juhay

HELYARAK: Nagypáholy **14** korona. Földszinti és első emeleti páholy **12** kor. Másodemeleti páholy **8** kor. Zsölye **3** kor. Körszék **2** k r. **40** fill. Támlásszék, **2** kor. Erkélyülés 1-ső sor **1** kor. **20** fill., közép 2-ik sor **1** kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor **80** fill. II. emeleti zártszék **60** fill. Földszinti állóhely **1** kor., Diák és katonajegy a földszintre **60** fill. Karzati állóhely **40** fill.

Egy szinlap **20** fill.

Jegyek előre válthatók a szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, hétfőn, december 16-án szinrekerül:

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester **Nagyvárad, Rákóczy-ut 55.** (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készitményü márvány-, gránit, syenit, labrador stb. siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sirboltok s sirkövek renoválását a legolcsóbb árak mellet.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragómühely és

sirkő gyár.

Kolozsvár, Dézsma uteza 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek: 179

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

Arverési hirdetmény.

A dr Erlich Ignác tulajdonát képező és a nagyváradi 2157. számu betétben I. 1., 2. sor 5955., 5956. hrsz. szám alatt felvett jószágtestre 1342 korona, II. A nagyváradi 215, számu betétben I. 1—4 sor 5415, 5418 hrsz. szám alatt felvett jószágtestre 4806 korona kikiáltási árban az ujabb végrehajtási árverezés elrendeltetett és annak foganatositásának határnapjául 1907. december 16-ik napjának d. e. 9 órája, helyéül pedig a nagyváradi kir. törvényszék árverelő helyisége tüzetik ki.

A bánatpénz a kikiáltási ár tizszázaléka, melyet árverezni szándékozók tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Nagyvárad, 1907. december 14.

Dás László
városi főügyész.

Magy. Kir. Államvasutak Igazgatósága.
263942—F. IV. a.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint Fiume állomáson as áruraktárak megteltek, rendkivüli rosz időjárás és hajók hiánya miatt a raktárakból való kifuvarozás, illetve az áruknak Fiuméból való elszállitása rendkivül csekély, ugy, hogy a Fiumében nagy mérvben összetorlódott áruk már ki nem rakhatók.

Ezekre való tekintettel Fiuméba rendelt kocsirakományu teheráruk felvételét, élő állatok, romlandó és liszt küldemények kivételével folyó hó 9-től kezdve további intézkedésig megszüntették, utközben levő áruk feltartatnak és a feladók rendelkezésére bocsájtatnak. Amint az időjárás javul, a hátralék feldolgozható lesz, a korlátozást azonnal megszüntetik.

Budapest, 1907. dec. 7.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Legjobb
Cipők

legolcsóbban

REICHARD ÁRUHÁZA

cégnél kaphatók.

Belépési felhivás

a »Polgári takarék- és segélyszövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takarék- és segélyszövetkezet« 1908. január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1911. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő.** A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékosságot előmozditani és önsegélyt nyujtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg négyötöd részét 6 százalékos kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok utján teljesithetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenkint 10 fill. (5 kr.) beirati dij fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1908. január 3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takarék- és segélyszövetkezet igazgatósága.

13-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután 3—5-ig.
szombat délután 3—5-ig.

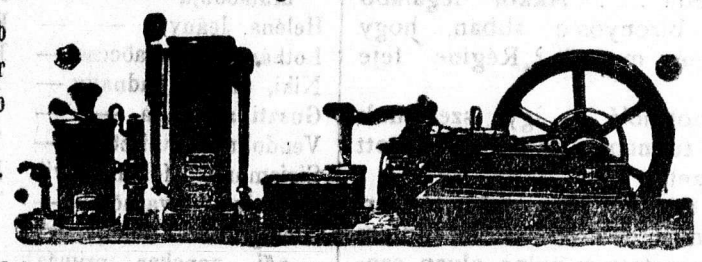
A szövetkezetnek ez időszerint 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

Osers és Bauer különleges motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utcza 18.

Ajánlja kitünő hirnévnek örvendő szivógáz-motorait és benzin lokomobilos cséplőszelvényeit.

A jelenkor legolcsóbb hajtóerő (1—2 fillér üzemköltséggel.) Több mint 1000 üzemben. Kedvező fizetési feltételek.

Gépeket az utóbbi időben többek közt a következőknek szállitottunk

Báró Bánffy Ernő Kolozsvár	— — —	25 HP.	
Gróf Vass Béla Mezőtur	— — —	30 HP.	
Gróf Bethlen István 2 Anlagen	— —	25 HP.	
Gróf Teleky Artur Fancs	— — — —	30 HP.	
Takács Imre Gőzfürdős Pásztó	— —	60 HP.	
Rosmann Samu, Fürdős Mocs	— — —	40 HP.	
Allesz Amvas Maros-Ludas	— — —	40 HP.	
Stenger Vilmos Topolovec Mühle	— —	60 HP.	
Fiumaner Möbelfabrik	— — — —	20 HP.	
Chocolad és likörgyár PP. Trappisten Reichenb.		30 HP.	

Üzlet feloszlatás!

Tudomására hozzuk a nagyérdemü közönségnek, hogy az évek óta fennálló detail-üzletünket, más vállalat miatt

teljesen feloszlatjuk, ellenben gyárunkat tetemesen megnagyobbitjuk

és a raktáron levő összes férfi-, női- és gyermekcipőket a legfinomabb kivitelig minden elfogadható árban árusitjuk el, kérjük ezen ritka alkalmat felhasználni mig a készletünk tart.

Berendezés eladó! **Berendezés eladó!**

Tisztelettel

Nádor Henrik és Társa

Nagypiac-tér, Kereskedelmi palota.

BARTA IMRE

229 **szobafestő és mázoló**

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy

— szobafestő és mázoló mühelyemet —

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legjutányosabb kivitelben eszközlök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE szobafestő és mázoló.**

Nagy karácsonyi vásár megkezdődött LEITNER MÁRTON

ZÖLDFA-UTCA 5. Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb divatháza cégnél

Olcsó occassie eladásra kerülnek: **SELYMEK, BÁRSONYOK, GYAPJU-KELMÉK, BARCHETEK, FLANELLEK, MOSÓ-ARUK, DELAINEK, FEHÉRNEMÜEK, SZÖRME-ARUK, stb.** Kéretik a t. közönség, hogy vásárlásaikat mielőbb eszközölni szíveskedjenek, hogy becses kívánságuk minden tekintetben kielégitő legyen. **Szombaton zárva!**

Szabott árak minden darabon. | **Külön maradék-osztály.** | Elárusitás nagyban és kicsinyben.

Üzlet-megnyitás.

Tisztelettel értes tjük a nagyérdemü közönséget, hogy

Teleky- és Dudek-u. sarkán

(Keresk. Iparkamara székháza)

HRAZDIL és NAGY

cég alatt a jelenkor igényeinek minden tekintetben megfelelő

épület- és műlakatos

mühelyt nyitottunk, ahol készitünk minden e szakmához tartozó munkákat.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérjük

kiváló tisztelettel

HRAZDIL ÉS NAGY

lakatosmesterek.

Javitásokat pontosan eszközlünk.

Feuerabendt Gusztáv

— **müfestészeti és vegytisztitó intézete** —

NAGYVÁRAD, a városi Bazár-épületben, szinház oldalon.

Ajánlja berlini módra festését és tisztitását. Mindennemü férfi- és női öltözeteknek, valamint báli ruháknak a legjobb és legpontosabb elkészitését.

!! Nagyváradon egyedüli e szakmában !!

Olcsó árak! — Gyors szállitás!

Feuerabendt Gusztáv

231 **speciális vegytisztitó**

a városi Bazár-épületben, szinház oldalon.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és müiakatos mühelye

Elvállal épületvasalást, vizvezeték berendezést villanyvilágitási, closett- és fürdőszoba- fölszerelést, épület- és sirrács készittést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemü gépek javitását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utcza 35. sz. a.

Szőlő-oltványokat

szállit, *fajtiszta ságért jótállva* legdusabb választékban a már évek óta élsőnek

és legmegbizhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**

Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó-, mint irásbelileg bizonyságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbizhatóságáról. 248

Uj gőzmosóda.

Mosunk, festünk és tisztitunk

férfi, női és gyermekruhákat.

Hol?

az ujjonan megnyilt

Szabó-féle

»Hattyu«-gőzmosóda

és 16 év óta fennálló

kelmefestő és vegytisztitó telepén

Körözs-utcza 1. sz.

Fiók üzlet Fő-utca (Bazár-épület.)

Telefon 767.

Ruhák haza és visszaszállitva.

Legjobbak a Moskovits czipők.

24 Kossuth-utcza 5.

Agárdi István mázoló és butorfestő

az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkésziteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy sulyt fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

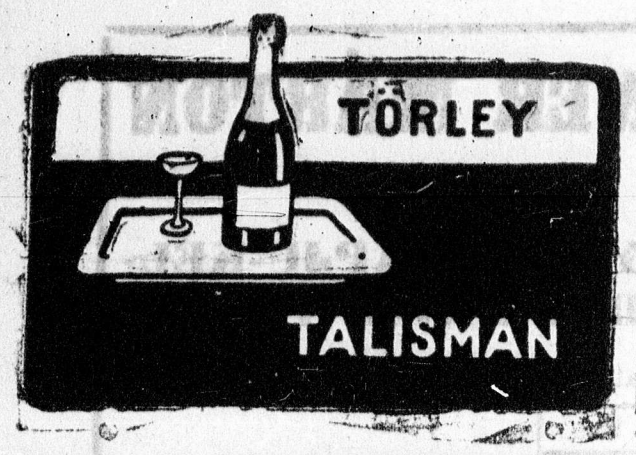
Ezenkivül nálam házi szükséglethez kivánandó szinekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemü közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráuyomban tanusitott, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fiu tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

189

Tisztelettel **Agárdi István,** mázoló és butorfestő.

Hatvan perc alatt

megtanulja az abc-t.

A világ legnagyobb találmányai a véletlennek köszönhetik létrejöttüket.

Egy találmánnyal állunk szemben, melyet szintén a véletlen hozott létre s amely egyszerüségével szinte meglepi az embert.

Vegyen maga mellé egy öt éves gyermeket, adja kezébe a »Játék abc«-t, maradjon hatvan percig a gyermek mellett és utasitás szerint játszék a betükkel. 242

Csodát fog látni,

mert a gyermek hatvan perc alatt az egész abc-t ismerni fogja.

Jótétemény.

Igazi jótétemény ez a «játék abc«, mely pompás 10 szinben előállitott litografiai kivitelben van készitve, 23 remek szines képpel és az ára bérmentve szállitva 75 krajcár.

Megrendelések a **Magyar Kereskedelmi Közlöny** hirlap- és könyvkiadóvállalatához küldendők Budapest, Dohány-utca 16—18. Ha ezen müből egyszerre 3 példányt rendel 2 frt 25 kr. helyett, 2 frt-ba számitjuk.

Szives meghivás.

Ideiglenes üzlethelyiségeinkből **átköltöztünk véglegesen Bémer-tér, Pannónia mellett**, a Központi Takarékpénztár uj palotájába.

Tisztelettel felkérjük a t. vevőközönséget egy **próbavásárlással** meggyőződni arról, hogy

jobban, olcsóbban

sehol nem lehet vásárolni, mint nálunk.

Női ruhaszövetek, vászon

és asztalnemüekben

a legujabbakat adjuk.

jutányosabban, mint bárhol.

Szőnyeg,

függönyökben

és egyéb cikkekben

állandó alkalmi vételek.

Nagyobb bevásárlásnál a legkedvezőbb fizetési feltételek.

Mosó árukért teljes felelősséget vállalunk.

Kevésbbé tehetős emberek idényből kimaradt gyermek- és női felöltőket 2·50, 3, és 4 forintjával vehetnek amig a készlet tart.

Midőn még hálás köszönetünket fejezzük ki is eddigi támogatásért, kérjükazt részünkre uj üzlethelyiségünkben is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett.

NAGY VÁLASZTÉK

női és gyermek felöltőkben.

Védjegy: „Horgony"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapitó szernek bizonyult **köszvénynél, osúznál és meghülése kné,** bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a **„Horgony"** védjegygyel és a **Richter** cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—.80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz",

Prágában, Elisabethstrasse 5 szám.

Mindennapi szétküldés.

ÉRTESITÉS!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség tudomására hozni, hogy **Rákóci-ut (Fő-utca) Óváry (Bartsch) palotában**, a volt Wurst füszerüzlet helyén ujonnan átalakitott és berendezett

VAS-

szerszám és **háztartási cikkek**, valamint mindennemü e szakmához tartozó üzletünket **e hó folyamán megnyitjuk,** miért is a t. közönség b. figyelmét ezennel felhivjuk. 358 1—10

B. pártfogásukat, kérve,

kiváló tisztelettel **TARSOLY és RISZTÓ.**

Pénz!

Olcsó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósit, ugyszinten régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szölök, földbirtokok

örök árban való ***adás-vételét*** vagy ***bérletét*** a legsikeresebb eredménynyel közvetit.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanziroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
27 Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

Uj fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő u. Györffi-ház) **megnyilt.**

Műtermében készit:
Platin képeket
Aquerelleket
Olajfestményeket
és régi képek után uj másolatokat.

Elsőrangu kivitel !

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemü modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. **Olcsó árak**

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Gépjavitó műhely
NAGYVÁRAD
Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerüen, legujabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készitek, javitok és szerelek mindennemü **gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket.** Elvállalom **nyomdai gépek** javitását is felelősség mellett.

A nagyérdemü közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Gyönyörü találmányosság!

Bejegyzett minta. Törvényesen védve.

A karácsonyfa legszebb disze,

amelynek egy kereszténycsaládban sem volna szabad hiányoznia az általam javitott

1. sz. ragyogó karácsonyfa angyal-csengő,

teljesen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas. Kifogástalan müködésért szavatosság.

A legkisebb és a legnagyobb karácsonyfán is azonnal megerősithető. Az asztalra helyezve, mint asztali csengő is használható. A meleg kályhára téve, gyertyaláng nélkül is müködik. A három gyertya melege a szerkezet lenditő kereket mozgásba hozza és ez által a rajta alkalmazott javitott acélpálcák a három harangra

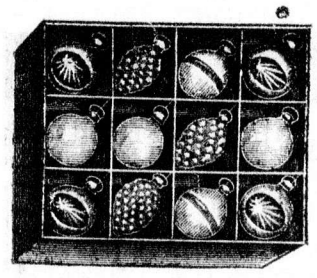

ütve, kellemes, ezüstös harangszót hallatnak, áhitatos karácsonyi hangulatba ringatva ifjut és aggot egyaránt. Ára csomagolás és használati utasitással darabonként **K. 1.50.**

3 drb K 4.25	9 drb K 12.—
4 » » 5.50	12 » » 15.—
6 » » 8.—	24 » » 29.—
36 drb K 43.50	
50 » » 58.—	
100 » » 112.—	

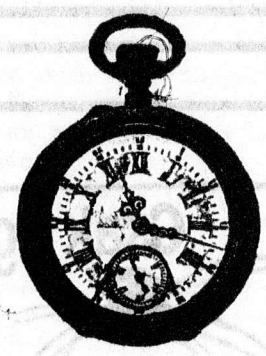
2. sz. Ugyanaz ***a karácsonyfa-Angyal-csengő legelegáusabb, legfinomabb nikkelezett kivitelben,*** csavart haranglábakkal, **3 ragyogóan fénylő ezüst Lametta-virággal,** mely virágok a gyertyák meggyujtása után **csodaszép fénysugarakat** lövelnek szerteszéjjel. Ára kartonban, használati utasitással darabonkint **K. 2.**

6 drb K 5.50	9 drb K 15.50	36 drb K 57.50
3 » » 7.25	12 » » 20.25	50 » » 77.50
4 » » 10.50	24 » » 39.50	100 » » 150.—

Legujabb Üveg-karácsonyfadisz

12 drb válogatva, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K —.40. —.60 —.70 —.80, 1.—. 1.20, 1.50, 2.—, 6 drb. Kartonban a tárgyak nagysága és kivitele szerint K —.75 —.90, 1.— 1.20, **Lametta** (Angyalhaj) ezüst vagy arany, boritékonkint K .10. Dió-drót 100 drb K —.20. Üveggolyó láncok 1, 1½, 2—2 fm. hosszua golyók nagysága szerint K —.90—.95. 1.20, 1.40. **Karácsonyfa-gyertyácska, 24 db kartonban** K —.50 nagyobb 15 drb kartonban K —.58. **Gyertyatartó** tucatja K — K —.50.

5 korona

egy valódi ***svájci Roskopf-rendszerü szabad. horgony remontoir óra masszív,*** szolid rugóvédővel. Svájci horgonymü valódi ólomvédjegygyel ellátott nikkeltokban, sarnirfedéllel, kerekded kávával, 36 óráig jár (nem 12 óráig járó óra) diszes és aranyozott mintákkal, **legpontosabban szabályozva. 3 évi kezességgel,** darabja K 5.—, 3 drb K **14.**—. Percmutatóval K 6.—, 3 drb K 17.—.

Dus választék főárjegyzékemben.

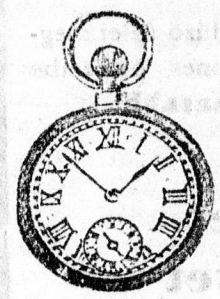
7223. sz. ***Pénztárca*** egy darab világosbarna szattyánbőrből, aprópénztárcával, 4 reteszszel, rugós belsőkávával, nikkelzárral 9½cm. hosszu, 6 cm. széles K 1.50.

7202. sz. ***Olcsó, jó pénztárca egy drb. erős, sima bőrből*** készitve elsőrendü marhabőrcsattal, 4 reteszszel, papirpénztárcával, 3 zárral, 9 cm. hosszu, 6 cm. széles K 1.35.

Jobb pénztárcák:

K. 1.85, 2.10, 2 80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 és feljebb.

Tessék árjegyzéket kérni!

Értesités.

	Ár frt
Egy duplafedelü valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra . .	19.—
Egy duplafedelü omega óra	13.50
Egy dup afedelü ezüst óra pontosan regulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cilinder szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkel óra	1.80
Egy jó duplafedelü nikkel óra . . .	2.50
Egy legjobb minőségü ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel . . .	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség .	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK
Szinház-utca, 4. (Adorján-ház.)
Kossuth-utca, (Káptalan-ház.) 71
Bihar-kávéházzal szemben.

Karácsonyi jutalom. **Mindazon t. vevőim, akik szeptember 1-től november 30-ig** terjedő időben levélbelileg legalább **K 40.**— értéküt egyszerre rendel, **karácsonyi ingyenjutalmul** egy 4343. sz. **Riadó ébresztő órát éjjel világitó számlappal és egy 1908. évre szóló naptárt ingyen kapnak hozzácsomagolva.**

Becserélés megengedve vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva.

Szétküldés utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. A rendelés legelőnyösebben a postautalvány szelvényén eszközölhető. A rendelő levélben vagy rendelő lapon azonban **feltétlenül megjegyzendő,** hogy utánvételes szállitást kiván-e a rendelő, vagy pedig a rendelés összege postautalványnyal elküldetett-e? **Minden rendelőnek érdekében áll rendelését a lehetőség szerint december 15-ike előtt beküldeni,** mert tapasztalat szerint a postán dec. 15-ike után az óriási torlódás következtében a szállitás nem eszközölhető oly gyorsan, mint rendes forgalom mellett. A megrendeléseket **idejekorán** intézzük **az**

Első óragyárhoz Konrád János cs. és kir. udvari szállitó. Bruk 2028. sz. (Csehország.)

Kérje több mint 3000 ábrát tartalmazó főárjegyzékemet, amely bárkinek azonnal ingyen és bérmentve megküldetik.

Elsőrendü

terméke a magyar pezsgőgyártásnak, melyben a francia jelleg kifejezetten érvényesül s mint ilyen, az idegen pezsgőket pótolni van hivatva.

200 pompàs zsebórát ingyen!

200 pompás Anker remontoir órát fog kiosztani a **Tolnai Világlapja** azok között, akik 1908. január havában a Tolnai Világlapjának négy egymásután következő számában megjelenő és egymással összefüggő rejtvényt helyesen fejtik meg.

Miből áll ez a rejtvény?

Ez a rejtvény egy közismert hazafias tárgyu, magyar festményt ábrázol. A szétdarabolt kép egyes darabjait a Tolnai Világlapja négy egymás után következő számában mutatja be. A rejtvény megfejtése ugy történik, hogy a Tolnai Világlapja emlitett négy számából kivágjuk ezen képdarabokat s ugy állitjuk össze, hogy hiány nélkül az egész képet adják. A helyesen összeállitott és papirra felragasztott képet pedig beküldjük a Tolnai Világlapjának, amely a kitüzött 200 Anker remontoir órát a helyesen megfejtők között fogja szétosztani.

241 —1 15

Hogy kik kapták meg ezen remek ajándékokat, azon 200 egyén névsorát a »**TISZÁNTUL**« 1908. február 16-iki számában fogjuk a nagyközönség tudomására adni. — A »Tolnai Világlap«-ját vidéken bármely ujságelárusitónál 12 krért lehet megvenni.

Minthogy egy budapesti füző-üzlet megvásárlása által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a **legelegánsabb**

füzőket,
füzővédőket,
Diana-öveket

félárban árusithatom, miért is az érdeklődők figyelmét van szerencsém felhivni.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék!

Tisztelettel

Rosenzweig Róza

mellfüző-gyár.

Alkalmi tüzifa vétel.

Az állandó waggonhiány következtében **Fugyivásárhely** vasuti állomásnál (Nagyváradtól 4 kilométernyire az országut mellett) fekvő tüzifakészletünket és pedig: **a hasábfát erdei méterenkénti 7.20 kor, a dorongfát erdei méterenkénti 6 koronás** árban árusitjuk

—

Eladásokat ottani telepkezelőnk eszközöl.

BALOG, KARDOS ÉS TSA

fakereskedők.

Párisi világkiállitás 1900. Grand Prix 1896. Milleniumi kiállitás, állami nagy aranyérem. Concurs.
Telefon 280. **Alapitva 1854.**

Első magyar Részvény sörfőzde Kőbánya.

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házunkban **Nagypiac-ter 3. Salamon Benedek ceg.**

Hordókba és palackokba fejtve forgalomba hozzuk összes gyártmányaink u. m. ászok, király, kiviteli és dupla márciusi, bajor és udvari sör, mely nemcsak az ország, de a külföld hires gyártmányait és minőségileg jóval felülmulják. Főraktárunk a palack-osztályra különös gondot fordit s azt a legujabb, legtökéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte. Különösen felhivjuk a szives érdeklődők figyelmét a legkiválóbb orvosok által ajánlott

dupla Góliát maláta gyógysörre melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes cimkével ellátott különleges palackokban hozunk forgalomba. **legjobb étvágyfokozó asztali ital** ajánlatos hanem Ezen gyógysör nemcsak ugy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig gyermekágyasok álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedők.

10 üveg és ezen felüli megrendelések hazhoz szállittatnak

Kérjünk mindenütt Kőbányai Részvény sört.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.